

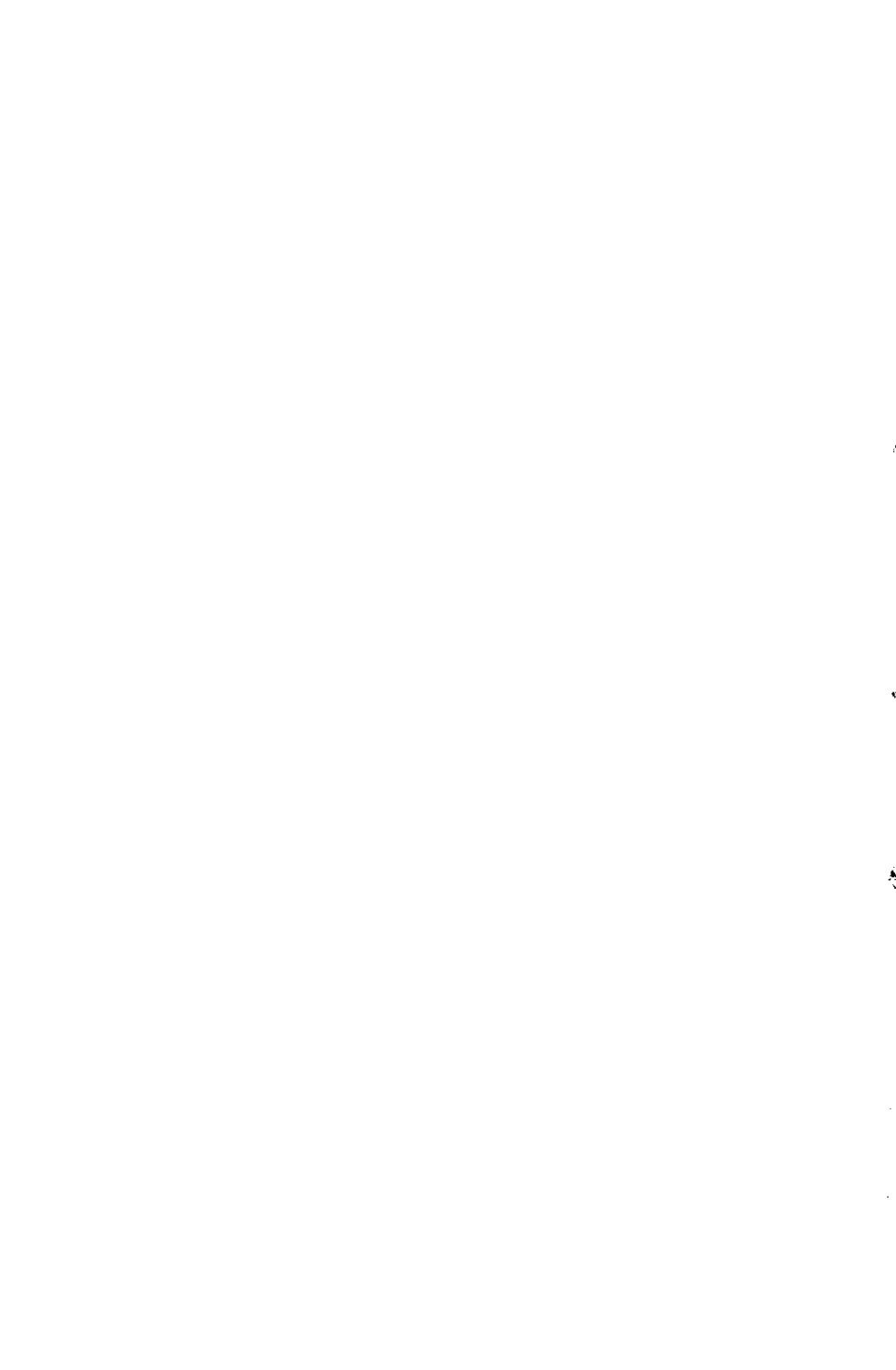
1996

2

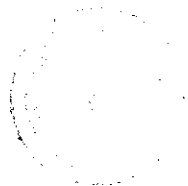

**POMAGAMY
SOBIE
W PRACY**

OPOLSKI KWARTALNIK
INFORMACYJNO-METODYCZNY

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLI

Nr 2

Opole 1996

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska

Alicja Bujak

Joanna Czarkowska - Pasierbińska

Hanna Jamry

Violetta Łabędzka

Piotr Polus

Anna Śliwińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki

45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 19

Tel. red. 53-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu

Nakład 210 egz.

Spis treści

Piotr Polus - Kronika działalności bibliotek województwa opolskiego	5
Piotr Polus - Próba oceny bibliotek samorządowych z WBP w zakresie działalności informacyjnej	13
Darina Švočiková - Tradycja i nowoczesność w Państwowej Bibliotece Naukowej w Bańskiej Bystrzycy	19
Violetta Łabędzka - Pola Gojawiczyńska (zestawienie bibliograficzne w wyborze)	27
Antonina Solka - Komputeryzacja Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu	35
Aleksandra Paniewska - Sondaż "Dzieci z kluczem na szyi w bibliotece"	39
Hanna Jamry - Nowości o Śląsku Opolskim	43
Anna Śliwińska - Kalendarz rocznic i obchodów na II kwartał 1996 r.	46

WKLADKI

- Małgorzata Bartoszevska - Zgaduj - zgadula
Alicja Bujak - Adresy bibliotek publicznych województwa opolskiego

KRONIKA
działalności bibliotek województwa opolskiego
(lipiec - grudzień 1995 r.)

Podstawowe dane liczbowe

W 1995 r. w bibliotekach publicznych woj. opolskiego zarejestrowano 183 510 czytelników (w 1994 r. - 183 270), którzy wypożyczyli na zewnątrz 3 456 452 książki (w 1994 r. - 3 568 288).

Wpływ księgozbiorów do bibliotek publicznych wyniósł ogółem 123 228 wol. (w 1994 r. - 101 052 wol.), w tym z zakupu 71 609 wol. (w 1994 r. 75 230 wol.).

Zlikwidowana została filia szpitalna w Głubczycach, natomiast filię muzyczną w Brzegu przekształcono w bibliotekę dla dzieci.

31 grudnia 1995 r. działały 52 punkty biblioteczne (w 1994 r. było ich 61).

Jubileusze pracowników bibliotek

MiGBP w Grodkowie

Kazimiera Kowalów - 30 lat

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

Barbara Matusiewicz - 20 lat

MiGBP w Kluczborku

Elżbieta Bursy - 25 lat

Elżbieta Krywicka - 30 lat

MiGBP w Namysłowie

Kazimiera Czarnecka - 30 lat

Jadwiga Sroga - 30 lat

MiGBP w Niemodlinie

Jadwiga Kutyla - 25 lat

MPB w Opolu

Janina Kościów - 40 lat

WBP w Opolu

Ewa Ledwoń - 20 lat

Krystyna Wrodarczyk - 20 lat

Ewa Zerych - 25 lat

MiGBP w Otmuchowie

Helena Czerniec - 20 lat

MiGBP w Ozimku

Sonia Piasek - 20 lat

Anna Bednarz - 20 lat

MiGBP w Paczkowie

Teresa Dziopa - 25 lat

GBP w Popielowie

Wiesława Milek - 20 lat

MiGBP w Strzelcach Opolskich

Alfreda Wilczek - 30 lat

Józefa Hołobut - 40 lat

GBP w Tarnowie Opolskim

Maria Deutschmann - 20 lat

MiGBP w Wolczynie

Irena Żurkiewicz - 35 lat

Emeryci

Bożena Wijatyk, GBP w Łambinowicach

Józefa Hołobut, MiGBP w Strzelcach Opolskich

Jubileusze bibliotek

9 XII obchodzono jubileusz 50-lecia działalności MiGBP w Strzelcach Opolskich. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych i wojewódzkich. Z tej okazji wydany został okolicznościowy ex-libris.

Również w grudniu jubileusze 45-lecia obchodziły GBP w Izbicku, która z tej okazji wydała okolicznościowy informator o bibliotece oraz Filia w Skalągach (gm. Wołczyn).

Baza lokalowa

W II półroczu 1995 r. znacznej poprawie uległa baza lokalowa niektórych bibliotek. W uroczystościach przekazania nowych lokali uczestniczyły władze samorządowe oraz przedstawiciele WBP w Opolu.

We wrześniu nowy lokal otrzymała MiGBP w Ozimku, która z ciasnych pomieszczeń przy ul. Dzierżonia, przeniosła się do obszernego lokalu w dawnym Domu Kultury Huty „Małapanew”. W tym samym miesiącu, duży dwuizbowy lokal otrzymała Filia w Domecku (gm. Komprachcice).

W październiku do nowych pomieszczeń przeniesiona została GBP w Chrzastowicach, a w grudniu odbyło się uroczyste przekazanie do użytku nowej czytelnia MiGBP w Kluczborku.

Duże remonty przeprowadzono w MiGBP w Namysławie (czytelnia i wypożyczalnia) i MBP w Kędzierzynie-Koźlu (Oddział dla Dzieci).

Spotkania z pisarzami. Promocja twórczości

W II połowie 1995 r. WBP w Opolu była organizatorem 42 spotkań z pisarzami w bibliotekach samorządowych. Z czytelnikami spotkali się m.in. Ewa Nowacka (Warszawa), Joanna Papuzińska (Warszawa), Dorota Terakowska (Kraków), Karolina Kusek (Wrocław), Napoleon Mitraszewski (Wrocław), Alojzy Wierzgoń (Opole).

W „Salonie Literackim” działającym przy MBP w Opolu z czytelnikami spotkali się Harry Duda, Kazimierz Kowalski i Adam Wierciński.

14 IX w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Nysie odbyła się promocja tomiku poetyckiego „Obok milczenia” Edmunda Borzemskiego.

29 IX Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie wspólnie z Muzeum zorganizowała wieczór poświęcony Cyprianowi Kamilowi Norwidowi. W trakcie wieczoru prelekcję wygłosił honorowy obywatel Nysy, poeta Kazimierz Cybulski.

W działającym od niedawna „Klubie Twórców Amatorów” przy czytelnicy Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Głuchołazach odbył się cykl spotkań z Ireną Rup oraz Janiną Tomaszewską. W „Klubie” odbyły się również spotkania z poetami opolskiego środowiska literackiego - Wiesławem Malickim i Tadeuszem Soroczyńskim.

8 XI MBP w Kędzierzynie-Koźlu w ramach cyklu „Wokół literatury i sztuki” zorganizowała biesiadę literacką z udziałem opolskich twórców - Zygmunta Dmochowskiego, Harrego Dudy, Jana Goczola, Andrzeja Pałosza i Tadeusza Soroczyńskiego. Spotkanie pisarzy i poetów z mieszkańcami miasta rozpoczęło się od montażu słowno-muzycznego (utwory zaproszonych gości recytowała Anna Lustig, oprawę muzyczną przygotował Tomasz Bojczuk).

Jubileusz 50-lecia

29-30 XI odbyły się uroczyste obchody 50-lecia opolskiego środowiska literackiego, pn. „Dziedzictwo i współczesność”. Z tej okazji w sali Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego przygotowano okazałą wystawę. Odbyła się również biesiada literacka oraz 15 spotkań autorskich w szkołach i bibliotekach Opola. Pisarze spotkali się z wojewodą opolskim, Ryszardem Zembaczyńskim. Z tej okazji wydano również okolicznościowy informator. Organizatorem obchodów była WBP w Opolu.

Wystawy

Od czerwca do sierpnia w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Lewinie Brzeskim eksponowana była wystawa „Poznajemy Opolszczyznę”. Wystawie towarzyszyły konkursy poświęcone zabytkom, przyrodzie i atrakcjom turystycznym woj. opolskiego.

7 IX w Muzeum Śląska Opolskiego otwarta została wystawa „Śląsk na starych mapach”, na której zaprezentowano 93 mapy. Ekspozycję otwierała mapa Helwiga z 1776 r. przedstawiająca Księstwo Śląskie z 1561 r., a zamykała mapa Popiołka z 1937 r. pt. „Województwo Śląskie i ziemie sąsiedzkie”. Ekspozycje pochodziły ze zbiorów WBP w Opolu, muzeów w Brzegu i Raciborzu, Archiwum Wojewódzkiego w Opolu, biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie oraz prywatnego kolekcjonera z Wrocławia. W czasie otwarcia wystawy Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne prezentowało możliwości programu komputerowego do tworzenia map. Organizatorem wystawy była WBP w Opolu

6 - 18 IX w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Ujeździe po raz kolejny prezentowana była wystawa staroci pozyskanych od mieszkańców miasta i gminy.

13 X w Galerii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kędzierzynie-Koźlu odbył się wernisaż wystawy „Ilustracje do "Ballad i romansów" Adama Mickiewicza”. Na otwarciu wystawy obecne były autorki ilustracji Inez Karpińska, Anna Sędziwy, Joanna Zimowska-Kwak. Wernisaż urozmaiciły okolicznościowe wydawnictwa.

W październiku MBP w Opolu wspólnie ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” zorganizowała wystawę „Wyprawy Kresowe 1994 - 1995”.

W listopadzie w „Galerii na Cyplu” MBP w Opolu zorganizowano wystawę „Dramaty Stefana Żeromskiego”. W trakcie wystawy prelekcję nt. „Żeromski a teatr” wygłosił dr A. Wolny.

16 XII w MBP w Kędzierzynie -Koźlu otwarto wystawę „Świętych obrazków” ze zbiorów Romana Sękowskiego.

Konkurs „Wakacje z książką”

20 XI w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu podsumowany został wojewódzki konkurs czytelniczy „Wakacje z książką”. Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych i trwał do 30 września. Organizatorami konkursu była Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, Radio „Opole” S.A. i redakcja Nowej Trybuny Opolskiej. Głównym celem konkursu była promocja czytelnictwa w okresie wakacji. Na konkurs napłynęły 564 wypowiedzi o przeczytanych książkach, z 83 miejscowości woj. opolskiego.

Nagrodzone i wyróżnione dzieci otrzymały książki, plecaki, teczki, dyplomy i słodycze, a najlepsze prace zostały zaprezentowane na antenie Radia „Opole”. Z laureatami konkursu spotkała się znana pisarka dla dzieci Dorota Terakowska. Całość uświetniły występy zespołu „Pech”.

Sto razy na antenie

11 VII wyemitowana została na antenie Radia „Opole” S.A. 100 audycja z cyklu „W opolskich bibliotekach”. Pierwsza audycja nagrana została 22 VI 1991 r. Od początku audycje opracowują i nagrywają instruktorzy WBP.

Goście z Austrii

5 X w Filharmonii Opolskiej odbyło się spotkanie literacko-muzyczne „Obrazy. muzyka i literatura z żydowskiego miasteczka”. Organizatorem imprezy była Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu oraz Konsulat Generalny Austrii w Krakowie.

„Półkolonie w bibliotekach”

W okresie wakacji kilka naszych bibliotek publicznych prowadziło wiele różnorodnych zajęć z dziećmi. Odbywały się one pod hasłami: „Lato w mieście” i „Wakacje z książką”. Najbardziej aktywne pod tym względem biblioteki to GBP w Chrzastowicach, GBP w Lubrzy, MiGBP w Zdziesszowicach i MiGBP w Ujeździe. Z kolei GBP w Tułowicach zorganizowała dla najmłodszych czytelników kilka wycieczek, m.in. do zamków w Rogowie Opolskim i Kmieniu Śląskim.

Z wizytą w Częstochowie

27 IX grupa kilkudziesięciu bibliotekarzy samorządowych z Opolszczyzny gościła w woj. częstochowskim. W trakcie tej wizyty zwiedzono bibliotekę klasztorną na Jasnej Górze oraz zapoznano się z pracą WBP w Częstochowie.

Seminarium międzywojewódzkie

18-19 X Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu zorganizował międzywojewódzkie seminarium „Dziś i jutro działalności informacyjnej w bibliotekach publicznych”. W seminarium oprócz bibliotekarzy z Polski aktywnie uczestniczyli przedstawiciele bibliotek z Poczdamu (RFN) i Bańskiej Bystrzycy (Słowacja). Materiały z seminarium zostaną wydane drukiem.

Po wiedzę do biblioteki

16 XI MBP w Kędzierzynie-Koźlu rozpoczęła cykl odczytów pn. „Popołudnie dla maturzystów”. Są to spotkania dla młodzieży z zakresu psychologii, języka polskiego i historii. Zajęcia prowadzi wykładowcy Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Opolskiego.

W bieżącym numerze naszego czasopisma kontynuujemy prezentacje kolejnych referatów i komunikatów wygłoszonych na międzywojewódzkim seminarium *"Dziś i jutro działalności informacyjnej w bibliotekach publicznych"*, które zorganizowane zostało przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Opolu w dniach 18 - 19 X 1995 r. w Kamieniu Śląskim - Opolu.

Piotr Polus

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

**PRÓBA OCENY WSPÓŁPRACY BIBLIOTEK
SAMORZĄDOWYCH Z WBP W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI
INFORMACYJNEJ
(na podstawie wypowiedzi wybranych bibliotek
samorządowych)**

Organizatorzy seminarium "Dziś i jutro działalności informacyjnej w bibliotekach publicznych" byli zdania, że nie może na tak ważnej konferencji zabraknąć głosu bibliotek samorządowych.

Prezentowany komunikat został sporządzony na podstawie wypowiedzi czterech bibliotek publicznych województwa opolskiego: miejskiej, miejskiej i gminnej oraz dwóch gminnych. Biblioteki te zostały wytypowane drogą losowania spośród 65 bibliotek publicznych stopnia podstawowego. Pragniemy im w tym miejscu podziękować za rzetelne potraktowanie naszej prośby i nadesłanie obszernych informacji.

Ponieważ upłynęły dopiero dwa lata od sondażu ankietowego, jaki WBP w Opolu przeprowadziła nt. działalności informacyjnej bibliotek naszego województwa - uznaliśmy, że najlepszą formą będą wolne wypowiedzi bibliotekarzy dotyczące działalności informacyjnej WBP na rzecz bibliotek terenowych. Skomasowane one zostały w komunikacie, który Państwu zaprezentuję.

Jako sprawcy tego komunikatu, mamy pełną świadomość, że głosy w nim zaprezentowane nie muszą być reprezentatywne dla całej sieci bibliotecznej województwa opolskiego. Szanujemy również wolę wypowiadających się bibliotek, nie wymie niając ich nazw.

Do 1989 roku

W wypowiedziach dotyczących współpracy bibliotek samorządowych z WBP w zakresie działalności informacyjnej, dwie biblioteki gminne wspominają o okresie sprzed 1989 r.

Jedna z nich stwierdza wręcz, że "całkowita centralizacja i nadopiekuńczość WBP nie sprzyjała rozwojowi takich cech jak samodzielne myślenie, czy szybkie podejmowanie decyzji. Zmiana warunków działania, niesie ze sobą nowe wymagania. Daje więcej swobody i wymaga odpowiedzialności. [...] Tymczasem w okresie minionym pracowało się trochę jak w wojsku. łącznie z przysłowiowym "malowaniem trawy na zielono". Tworzyło się kartoteki, z których nikt nigdy nie skorzystał".

Druga z bibliotek pisze coś zupełnie przeciwnego. Powołuje się na dwie instrukcje, dotyczące działalności informacyjnej, które zostały opracowane i wydane przez WBP w Opolu w latach 80-tych. "W oparciu o te "instrukcje" [...] mamy zbudowany warsztat informacyjno-bibliograficzny, który w naszym środowisku doskonale spełnia swoją rolę".

Gwoli wyjaśnienia należy stwierdzić, że instrukcje te zalecały tworzenie warsztatu informacyjnego opartego na określonym schemacie. Warsztat ten uległ rozbudowie w bibliotekach dużych, natomiast od pozostałych wymagano zachowania niezbędnego minimum. W instrukcjach tych podawano podstawowe informacje dotyczące zasad doboru księgozbioru podręcznego i regionalnego, zalecały one schemat układu tego księgozbioru, prowadzenie określonych katalogów i kartotek oraz nakreślały ujednolicony sposób prowadzenia statystyki udzielonych informacji.

Lata 1989 - 1994.

Liczba udzielonych informacji. Środowisko a biblioteka. Świadomość informacyjna bibliotekarzy.

Lata 1989 - 1994 przyniosły wiele zmian w działalności bibliotek. W województwie opolskim zlikwidowano w tym okresie prawie 10% sieci bibliotecznej (głównie filii), w zaniku znalazły się punkty biblioteczne, doszło do niekorzystnych połączeń bibliotek publicznych z ośrodkami kultury oraz bibliotekami szkolnymi. Inne, negatywne zjawiska to: ograniczenie dni i godzin otwarcia, brak nowości wydawniczych, drastyczny spadek prenumerowanych czasopism.

Biblioteka miejska, która dla potrzeb niniejszego komunikatu przesłała informację, stwierdza: "w naszej sieci likwidacji uległy dwie filie biblioteczne i oddział muzyczny, a trzy inne filie przeszły pod administracyjne władanie sąsiedniej gminy."

Ten blok negatywnych zjawisk mocno odbił się na działalności bibliotek. Wydawałoby się, że tak głębokie ograniczenia w dostępie do zasobów bibliotecznych powinny znaleźć odbicie w działalności informacyjnej. Tymczasem tak w skali województwa, jak również wśród omawianych bibliotek liczba informacji powoli, ale jednak wzrasta.

W 1989 r. w całym województwie udzielono ogółem 111 512 informacji, a w 1994 r. udzielono ich 124 737, czyli o 13 225 więcej (11,5%).

Działalność informacyjna w latach 1989 - 1994 bibliotek omawianych w komunikacie przedstawia się następująco:

I biblioteka miejska	II biblioteka miasta i gminy	III biblioteki gminne
1989 r. 1 306 informacji	5 175 informacji	906 informacji
1994 r. 15 556 "	16 494 "	2 323 "

Duży wpływ na ożywienie działalności informacyjnej bibliotek ma ich otwarcie na potrzeby środowisk, w których działają. Biblioteka miejska i gminna stwierdza, że "rację bytu [...] mają tylko te biblioteki, które swą działalnością wychodzą na zewnątrz", a kierownik jednej z indagowanych bibliotek gminnych pisze - "Biblioteka powinna starać się, aby jej praca była widoczna w środowisku, tak aby zauważyli ją mieszkańcy gminy, a także radni i urzędnicy [...], którzy decydują o finansach." Druga z bibliotek gminnych stwierdza "Nic nie są warte odgórnie tworzone struktury informacyjne. Jeżeli świadomej potrzeby korzystania z nich nie ma w bibliotekach", i dalej - "każda, nawet najmniejsza jednostka biblioteczna ma jakąś tylko sobie właściwą specyfikę, która powinna mieć swoje miejsce w systemie informacji. Ta świadomość powinna funkcjonować w każdym bibliotekarzu."

Myślę, że przytoczone tutaj wypowiedzi bibliotekarzy nie wymagają żadnego komentarza.

Działalność informacyjna WBP w Opolu na rzecz bibliotek samorządowych

Dochodzimy wreszcie do oceny działalności usług informacyjnych WBP, świadczonych na rzecz bibliotek terenowych.

Jedna z autorek komunikatu pisze: "Nie ulega wątpliwości, że WBP, mająca status biblioteki państwowej powinna swoimi uniwersalnymi zbiorami służyć jak najszerszej publiczności, w tym także przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny". I zaraz dodaje "I służy".

WBP w Opolu prowadzi dość szerokie działania informacyjne wspomagające biblioteki samorządowe. Należą do nich m.in.:

- opracowywanie i wydawanie "Bibliografii Województwa Opolskiego".
- sporządzanie zestawień bibliograficznych na aktualne tematy,
- wydawanie kwartalnika informacyjno-metodycznego "Pomagamy sobie w pracy" i dwumiesięcznika z adnotowanymi opisami bibliograficznymi "Nowości Wydawnicze",
- sporządzanie i dostarczanie do bibliotek kart do kartoteki "Opolszczyzna",
- przesyłanie odbitek kserograficznych artykułów z czasopism,
- wydawanie ulotek, plakatów, broszur i innych materiałów na zlecenie bibliotek,
- telefoniczne i pisemne rozwiązywanie kwerend,
- organizacja wystaw stacjonarnych i objazdowych,
- wypożyczenia międzybiblioteczne,
- szkolenia, w tym również w zakresie informacji.

Do tych form działalności WBP, indagowane biblioteki odnoszą się w różny sposób.

Tylko jedna z nich (mbp) wymienia "Bibliografię Województwa Opolskiego" jako "pomoc przy rozwiązywaniu szczegółowych kwerend dotyczących regionu."

Natomiast aż trzy biblioteki wystawiają bardzo dobrą ocenę zestawieniom bibliograficznym, podkreślając ich aktualność oraz dołączone kserokopie artykułów:

- "Stanowią one cenne źródło, jak i wskazówkę w rozwiązywaniu kwerend dotyczących aktualnych tematów" (mbp),
- "Ważne jest to, że do zestawień tych oprócz opisów bibliograficznych dołączone są kserokopie artykułów z czasopism. Czytelników małych bibliotek nie interesują zbiory innej biblioteki. Żądają informacji natychmiast." (gbp),
- "Bardzo trafne są zestawienia bibliograficzne na najbardziej aktualne tematy (polityka, ekonomia, mniejszości narodowe itp.) z dołączonymi, powielonymi materiałami." (gbp),
- trzy biblioteki (mbp, migbp, gbp) bardzo wysoko oceniły kwartalnik "Pomagamy sobie w pracy", stwierdzając m.in., że czasopismo to "jest cennym źródłem informacji i inspiracji w pracy bibliotekarza",
- podobnie wysoką ocenę otrzymał dwumiesięcznik pełniący funkcję ekspres informacji "Nowości Wydawnicze". Trzy spośród czterech bibliotek piszą, że periodyk ten pomaga im w planowaniu zakupów, pozwala lepiej poznać rynek wydawniczy. Wśród wypowiedzi znalazła się również uwaga, iż dobrze się stało, że czasopismo to opisuje nie tylko książki, ale również czasopisma i wideokasety oraz prezentuje wydarzenia związane z książką. W periodyku tym bibliotekarze chętnie widzieliby jeszcze adresy hurtowni książek, księgarń i wydawnictw,
- dwie biblioteki (migbp, gbp) wysoko oceniają wystawy objazdowe, które są przygotowywane przez WBP. Jedna z nich stwierdza: "Przy okazji organizowania wystaw objazdowych miłym zaskoczeniem jest obecność gotowych afiszów. Dobrze też byłoby przygotować plakaty, także przed spotkaniami z pisarzami" (gbp),
- dwie biblioteki wypowiadają się na temat telefonicznego rozwiązywania kwerend przez WBP. Stwierdzają one, że informacje przekazywane są szybko, przed upływem kilku godzin (mbp, gbp),
- trzy biblioteki (mbp, migbp, gbp) jako ważną formę pomocy wymieniają szkolenia z zakresu służby informacyjnej,

- również trzy biblioteki (mbp i gbp) twierdzą, że dużym wsparciem dla nich jest możliwość korzystania z wypożyczeń międzybibliotecznych,
- dla bibliotekarzy niezwykle ważne są kontakty między nimi, a wyspecjalizowanymi służbami WBP. Stwierdzają oni: "Dobrze też mieć świadomość, że w razie spiętrzenia problemów możemy zawsze liczyć na merytoryczną pomoc pracowników WBP" (gbp), "Dużą pomocą służą bibliotekom instruktorzy WBP" (gbp), "Zadowoleni jesteśmy z wszechstronnej współpracy z instruktorami WBP" (mbp),
- wypowiadające się biblioteki podkreślają również, że Dział IB w sposób sprawny realizuje ich zamówienia dotyczące opracowania i wydawania ulotek, plakatów, broszur itp. Jedna z bibliotek gminnych podkreśla, że **przy pomocy Działu IB został wydany w 1993 r. informator o gminie, w której ta biblioteka działa.**

Uwagi końcowe

Biblioteki, które nadesłały wypowiedzi, nie zawarły w nich zbyt wielu uwag krytycznych i postulatów dotyczących działalności WBP na ich rzecz. Sugerują jedynie drobne zmiany. Krytycznie odnoszą się raczej do przeszłości niż teraźniejszości, oczekując od WBP dalszej wszechstronnej pomocy w zakresie informacji. Pomoc taką biblioteka nasza będzie im świadczyć w myśl zasady pełnego partnerstwa.

Darina Švočíková

Oddział Bibliograficzno-Informacyjny

ŠVK Bańska Bystrzyca

TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ W PAŃSTWOWEJ BIBLIOTECE NAUKOWEJ W BAŃSKIEJ BYSTRZYCY

Szanowni Przyjaciele,

pozwołcie, że swój referat traktujący o działalności Państwowej Biblioteki Naukowej w Bańskiej Bystrzycy rozpocznę od krótkiego przedstawienia dziejów słowacko-polskich stosunków, związanych ściśle nie tylko z postępem gospodarczym, lecz przede wszystkim z rozwojem kultury i edukacji. Kontakty słowacko-polskie, nawiązane już przed wieloma stuleciami, miały ogromne znaczenie dla gospodarki, kultury i nauki Słowacji i stanowią dziś podstawę przyjacielskiej współpracy naszych krajów.

Szczególnie słowaccy studenci i kupcy już od średniowiecza pozostawali w ciągłym kontakcie z Polakami. Ziemiaństwo i szlachta (słowacka lub węgierska) w czasie licznych powstań szukała schronienia na emigracji w Polsce. Słowaccy akademicy nie tylko studiowali w Krakowie, Rakowie i w innych polskich miastach, lecz również wyjeżdżali do Polski w charakterze kaznodziejów bądź pedagogów. W latach 1400 - 1450 na uniwersytecie krakowskim zdobywało wiedzę wielu słowackich studentów, spośród których najwięcej pochodziło właśnie z Bańskiej Bystrzycy. Powszechnie znane są ściśle polsko-słowackie kontakty w dziedzinie literatury.

Rozwoju gospodarczego, ekonomicznego, jak również kulturalnego średniowiecznej Bańskiej Bystrzycy nie można rozpatrywać pominąwszy nazwisko Jana I Thurzo z Lewoczy, który po wyjeździe do Krakowa stał się ważną osobistością życia publicznego. Należał do najbogatszych obywateli Polski i Węgier. Jego rodzina utrzymywała kontakty gospodarcze i handlowe nie tylko z okolicznymi rozwiniętymi krajami, ale i z wybitnymi zagranicznymi pisarzami - humanistami oraz przedstawicielami inteligencji, którzy z wdzięczności za poparcie osiedlali się na terenie ówczesnych

Węgier i w ten sposób łączyli Słowację także z Polską. Właśnie w tym roku Bańska Bystrzyca obchodziła pięćsetną rocznicę założenia spółki handlowej i wydobywczej Thurzo-Fugger, która na przełomie XV i XVI wieku stała się najbardziej znaczącym kapitalistycznym przedsięwzięciem przemysłowym w Europie.

Bańska Bystrzyca należała w przeszłości nie tylko do ważnych gospodarczych i ekonomicznych ośrodków. Dzieje bibliotekarstwa są świadectwem, że stanowiła też znaczące centrum kultury i edukacji Słowacji. Znajdowały się tu zarówno cenne zbiory prywatne, jak też wiele publicznych, szkolnych i kościelnych bibliotek, niezwykle bogatych i wartościowych.

Mimo iż w XV wieku rozwój szkolnictwa Słowacji nie osiągnął jeszcze zadowalającego poziomu, to jednak w rejonie zwoleniskim, właśnie w Bańskiej Bystrzycy, był on najwyższy. Nauczycieli wspomina się już w księdze rachunkowej z lat 1386 - 1399.

Podobnie jak i w innych miastach Słowacji, tak i w Bańskiej Bystrzycy początki rozwoju kulturalnego (w tym również kultury czytelnicznej) wiążą się od XIII wieku z działalnością instytucji kościelnych. Jednakże na skutek pożaru, który nawiedził miasto w 1500 roku, z najstarszego zbioru rękopisów parafialnej (a później miejskiej) biblioteki zachowała się tylko część zbiorów praw, stanowiących fundament miejskiej biblioteki urzędowej, założonej przy magistracie w XVI stuleciu.

Na wiek XVI przypada też działalność jednej z najważniejszych humanistycznych bibliotek prywatnych, która w dużym stopniu przyczyniła się do podwyższenia kulturalnego i naukowego poziomu nie tylko Bańskiej Bystrzycy, ale również obywateli całych górnych Węgier. Była to biblioteka Jana Dernschwama, pozostającego na usługach przemysłowej rodziny Thurzo.

Do wartościowych bibliotek działających na terenie miasta należała też biblioteka Gimnazjum Ewangelickiego w Bańskiej Bystrzycy oraz biblioteka zakonu jezuitów przy Gimnazjum Katolickim. Na przełomie XVIII i XIX wieku założono w Bańskiej Bystrzycy Wyższą Szkołę Teologiczną z biblioteką seminaryjną.

Wpływ różnorodnych wydarzeń historycznych i lekceważenie historycznego i ogólnospołecznego znaczenia bibliotek na terenie miasta w poprzednich latach spowodowały zniszczenie i straty wielu cennych zbiorów książkowych i wskazywały na konieczność reorganizacji.

Państwowa Biblioteka Naukowa w Bańskiej Bystrzycy jest jedyną uniwersalną państwową biblioteką naukową w rejonie środkowej Słowacji. Założona była w 1926 roku jako Miejska Biblioteka Publiczna, w latach 1951 - 1969 pełniła funkcję Biblioteki Rejonowej dla ówczesnej środkowej Słowacji. Pierwszym bibliotekarzem był Karol Kiszely, dawny profesor gimnazjum, znany orientalista, członek krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych. Decyzją Ministerstwa Kultury Republiki Słowackiej z dniem 1 lipca 1969 roku została podniesiona do rangi państwowej biblioteki naukowej.

Państwowa Biblioteka Naukowa w Bańskiej Bystrzycy jest kulturalną i naukową placówką informacyjną. Będąc uniwersalną naukową biblioteką, ukierunkowana jest na działalność bibliotekarską, bibliograficzną, badawczą i wydawniczą. Stanowi istotne ogniwo narodowego systemu bibliotek Republiki Słowackiej i pełni w ramach narodowego systemu bibliograficznego funkcję centralnej koordynacyjnej bibliograficznej instytucji dla określonych dziedzin naukowych.

W 1969 r. przyznano jej status rejonowego centrum norm technicznych, patentów i literatury fachowej dla środkowej Słowacji. Dla tego regionu pełni funkcję biblioteki technicznej, przy czym jednym z najważniejszych jej zadań w tej dziedzinie jest tworzenie i udostępnianie specjalistycznego potencjału norm technicznych, patentów i literatury fachowej z takich dziedzin jak elektrotechnika, budownictwo, architektura, urbanizacja i transport.

W zakresie podstawowych usług bibliotekarsko-informacyjnych biblioteka zaspokaja potrzebę fachowej informacji w sferze badań, produkcji, ekonomii, bankowości, służby zdrowia, a zwłaszcza kultury i edukacji. W mikroregionie dwóch sąsiadujących ze sobą miast Bańska Bystrzyca - Zwolen, mieszka i pracuje ponad 200 tys. obywateli w wieku produkcyjnym, działają tu dwa uniwersytety - Uniwersytet Techniczny w Zwoleniu i Uniwersytet Macieja Beli w Bańskiej Bystrzycy. Oba uniwersytety

mają łącznie ponad 10 tys. słuchaczy i szacujemy, że co najmniej połowa z nich korzysta z naszej biblioteki.

Ponadregionalne zadania pełni biblioteka w swej działalności badawczej, bibliograficznej, wydawniczej. Współpracuje przy wykonywaniu zadań o charakterze ogólnopolskim, m.in. tworzeniu generalnej bazy słowackich druków XVIII i XIX wieku i słowackiej narodowej bibliografii retrospektywnej.

W Państwowej Bibliotece Naukowej w Bańskiej Bystrzycy przechowywane są dokumenty trwałej historycznej i fachowej wartości oraz dokumenty odpowiadające profilowi biblioteki i potrzebom użytkowników. Zbiory biblioteczne składają się z książek, periodyków, norm, patentów, literatury fachowej, dokumentów audiowizualnych, map, mikrofilmów, mikrofiszki i CD ROM. Roczny przyrost wynosi przeciętnie 15 tys. dokumentów, co odpowiada około 10 tys. tytułów. Oprócz egzemplarza obowiązkowego podstawową formą pozyskiwania dokumentów jest zakup, wymiana, darowizny. Rocznie ewidencjonuje się w bibliotece około 1200 tytułów krajowych i zagranicznych periodyków. Biblioteka rejestruje rocznie około 15 tys. nowych użytkowników i niemal 200 tys. odwiedzających. Biblioteka prowadzi również czytelnię Instytutu Goethego w Mnichowie.

Baza danych wtórnych źródeł informacji w oddziale bibliograficzno-informacyjnym zawiera około 15 tys. rekordów. Rocznie do prowadzonych kartotek przybywa 5 tys. rekordów. Na podstawie zamówień czytelników realizuje się około 300 kwerend z różnych dziedzin wiedzy i opracowuje 3-4 tytuły wydawnicze obszerniejszych bibliografii specjalnych.

Obecnie kierownictwo biblioteki podejmuje kroki w kierunku stworzenia profesjonalnego bibliotekarsko-informacyjnego systemu nowej generacji, odpowiadającego standardom ustalonym dla komunikacji z krajowym i międzynarodowym systemem bibliotecznym i projektem CASLIN.

Ostatni okres w działalności biblioteki charakteryzuje się wzrastającymi wymaganiami czytelników, przez co zwiększa się nacisk na zmianę charakteru i innowację usług biblioteki.

Oprócz wypożyczania dokumentów, udostępniania księgozbiorów specjalistycznych, świadczenia usług konsultacyjnych i informacyjnych, biblioteka

stara się wyjść naprzeciw zainteresowaniom użytkowników pozyskując informacje za pośrednictwem baz danych.

Podstawowym i sprawnie działającym źródłem informacji jest zautomatyzowana Słowacka Bibliografia Narodowa, której dystrybucją na dyskietkach zajmuje się Słowacka Biblioteka Narodowa w Martinie. Bazę danych Słowackiej Bibliografii Narodowej zaczęliśmy tworzyć w 1991 roku i jest ona najczęściej eksploatowana. W styczniu 1993 roku w oddziale bibliograficznym PBN w Bańskiej Bystrzycy utworzyliśmy stanowisko CD ROM. Jego głównym zadaniem jest informacyjno-wyszukiawcza działalność krajowych, a czasem i zagranicznych baz danych na dyskach optycznych. Na technologię CD ROM zdecydowaliśmy się ze względu na jej niezaprzeczalne zalety - dużą pojemność zapisów, ich niezni szczałość, szybkość wyszukiwania.

Jako pierwszą postanowiliśmy zakupić prawniczą bazę danych, która zawiera elektroniczną kolekcję obowiązujących i nieobowiązujących praw od 1945 roku. Skłoniło nas do tego wzrastające zainteresowanie użytkowników stale zmieniającym się prawem oraz dostępność tej bazy danych na rynku krajowym. Jest ona wykorzystywana przez szeroką rzeszę mieszkańców miasta.

Świadczenie zautomatyzowanych usług rozszerzyliśmy też o bazę danych Czeskiej Bibliografii Narodowej na CD ROM. Udostępniamy także elektroniczną encyklopedię Information Finder by World Book, elektroniczny atlas World Atlas and US Atlas, CD ROM Silver Platter Information (dotycząca literatury pedagogicznej), ABI -INFORM Select (zawiera informacje z 350-ciu najważniejszych ekonomicznych czasopism zagranicznych), CD ROM Institute of Management International Databases, zawierającą informacje z dziedziny managementu, książki, czasopisma i materiały do nauki, ale też ESPACE - Preces - bazę danych informacji patentowych krajów Europy środkowej i wschodniej.

Rok 1993 był dla naszej biblioteki rokiem przełomowym, zarówno z punktu widzenia zastosowania nowego medium dla świadczenia usług informacyjnych, jak i podłączenia międzynarodowej sieci elektronicznej INTERNET/SANET, która gwarantuje możliwość pozyskiwania informacji

z baz danych bibliotek Czech, Słowacji i całego świata.

Aby uzyskać lepszą orientację na rynku CD ROM nawiązaliśmy kontakty ze słowackimi firmami, które zajmują się ich sprzedażą i dystrybucją. Doszliśmy do porozumienia w sprawie bezpłatnego wypożyczania zagranicznych baz danych na okres trzech miesięcy, podczas których są one promowane wśród naszych użytkowników.

Oprócz krajowych kontaktów z firmami czeskimi i słowackimi, które wypożyczają nam bezpłatnie zagraniczne CD ROM, nawiązaliśmy współpracę z zagraniczną firmą The H. W. Wilson w Londynie, od której pozyskaliśmy kilka baz danych.

W ramach propagowania i efektywniejszego wykorzystania tych baz, od 1994 roku wprowadziliśmy tzw. tydzień otwartych drzwi. Prezentujemy wówczas za darmo wszystkim zainteresowanym CD ROM.

Wprowadzanie nowych, lepszych jakościowo bibliograficzno-informacyjnych technik w naszej bibliotece spowodowało spadek zainteresowania klasycznymi metodami, a liczba chętnych do korzystania ze zautomatyzowanych usług wzrasta z każdym rokiem. Jest to niewątpliwie świadectwem, że Państwowa Biblioteka Naukowa w Bańskiej Bystrzycy unowocześnie się i w miarę swych możliwości finansowych stara się sprostać światowym wymaganiom.

Ostatnie lata działalności biblioteki charakteryzują się zwiększoną dbałością o fachowe kontakty z zagranicznymi bibliotekami i instytucjami. W 1993 roku pracownica PBN uczestniczyła w międzynarodowym sympozjum International Online Information w Londynie, w 1994 roku trzy pracownice ukończyły szkolenia w duńskich bibliotekach, w 1995 roku kolejne trzy pracownice wzięły udział w konferencji i wystwie bibliotekarskich i informacyjnych technologii w Hatfield w Anglii.

Rezultatem zdobywanych podczas zagranicznych podróży doświadczeń jest opracowany w tym roku projekt stworzenia systemu informacji handlowych i ekonomicznych (business information), który jest powszechnie stosowany w bibliotekach na całym świecie. Wielkie przedsiębiorstwa budują własne systemy zabezpieczania informacji handlowych. Małym i średnim

przedsiębiorstwom taki system zabezpieczenia chce zapewnić nasza biblioteka.

Pewne ożywienie w procesie uzupełniania bibliotecznych zbiorów stanowią dary różnego rodzaju fundacji. W 1993 roku Państwowa Biblioteka Naukowa uzyskała książki od fundacji Bartelsmanna, książki z USA za pośrednictwem Słowackiej Akademickiej Agencji Informacyjnej, dar z International Book Bank oraz od francuskiego wydawcy J.L.Florica, za pośrednictwem Instytutu Francuskiego w Bratysławie.

W końcu 1994 roku usługi PBN zyskały nowy wymiar z punktu widzenia ich dostępności dla wszystkich obywateli. Ukończone prace nad realizacją projektu debarieryzacji obiektu Państwowej Biblioteki Naukowej umożliwiły swobodny wstęp do wszystkich pracowni, czytelni i wypożyczalni także czytelnikom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. PBN w Bańskiej Bystrzycy jest jedyną na terenie Słowacji biblioteką naukową całkowicie pozbawioną barier architektonicznych.

PBN w Bańskiej Bystrzycy nieustannie zмага się z koniecznością oszczędzania, co zmusza nas do łączenia różnych funkcji i czynności. Staramy się swoje zamierzenia i cele aktywnie realizować także poprzez poszukiwanie własnych źródeł dochodów. Byliśmy inicjatorami powstania Fundacji Pro Bibliothecae, której celem jest wspieranie aktywności przy pozyskiwaniu literatury, fachowych, naukowych baz danych i technologii informacji, wspomaganie ochrony i wykorzystywania historycznych zbiorów książkowych, a także wybranych projektów budowania materialno-technicznej bazy i modernizacji bibliotekarsko-informacyjnego systemu PBN w Bańskiej Bystrzycy.

Szczególną satysfakcję daje nam świadomość, że nawet w trudnych warunkach ekonomicznych nasza biblioteka znalazła swoje miejsce oraz stale poszerzające się grono użytkowników w rejonie środkowej Słowacji.

POLA GOJAWICZYŃSKA

POLA GOJAWICZYŃSKA

(zestawienie bibliograficzne w wyborze)

Urodziła się 1.04.1896 r. w Warszawie jako córka Jana Koźniewskiego, stolarza i Anastazji z Krawczyków. Po ukończeniu szkoły powszechnej uczęszczała na kursy dokształcające. Śmierć ojca uniemożliwiła jej kontynuowanie systematycznej nauki. W czasie I wojny światowej pracowała m.in. w ochronkach, bibliotekach, teatrzykach amatorskich i różnych urzędach. Uczestniczyła w pracy niepodległościowej w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej.

Debiutowała w 1916 r. na łamach "Echa Pragi" wierszem pt. "Dzieci smutku" oraz nagrodzoną w konkursie tygodnika nowelą "Dwa fragmenty". W 1919 r. wyszła za mąż za Stanisława Gojawiczyńskiego. Od 1924 r. pracowała jako urzędniczka w sejmiku powiatowym w Bielsku Podlaskim. W następnych latach mieszkała w Wilnie i Warszawie - podjęła tu współpracę z "Kurierem Warszawskim" (1925 - 1929). W 1931 r. wyjechała na Śląsk i zamieszkała w Proszce, a następnie w Szarleju. W tym czasie, dzięki staraniom Zofii Nałkowskiej, otrzymała stypendium Funduszu Kultury Narodowej. Prozę i felietony drukowała m.in. w "Bluszczu" (1931 - 1933) i "Kurierze Porannym" (1931 - 1932, 1937 - 1938). W 1932 roku powróciła do Warszawy i podjęła współpracę z "Gazetą Polską" (1933 - 1934). Należała do ZZLP, a od 1936 r. była we władzach oddziału warszawskiego związku.

W czasie okupacji niemieckiej działała w konspiracji, współpracowała z referatem radiowym Podwydziału Propagandy Mobilizacyjnej "Roj" Biura Informacji i Propagandy AK. Od sierpnia 1942 do maja 1943 była więzioną na Pawiaku, a książki jej były wycofane z bibliotek i sprzedaży księgarskiej. W lutym 1945 r. przeniosła się do Łodzi, w maju 1945 r. wróciła do Warszawy.

Za całokształt twórczości otrzymała w 1949 r. nagrodę literacką m.st

Warszawy. W latach 1950 - 1955 była członkiem Zarządu Polskiego PEN Clubu. Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi (1949), Orderem Sztandaru Pracy I klasy (1950), Krzyżem Oficerskim (1955) i Krzyżem Komandorskim (1956), Orderem Odrodzenia Polski.

Zmarła 29 marca 1963 roku w Warszawie.

Twórczość

1. **Joanna.** [Opowiadania]. - Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze Bluszcz [ok.1930]. - 16 s.
2. **Ucieczka.** [Opowiadania]. - Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze Bluszcz [ok.1930]. - 21 s.
3. **Powszedni dzień.** [Opowiadania]. - Warszawa: Rój, 1930. - 212 s.
Wyd. 3: 1949
4. **Ziemia Elżbiety.** - Warszawa: Rój, 1934. - 297 s.
Wyd. 10: 1986
5. **Dziewczęta z Nowolipek.** - Warszawa: Rój, 1935
T.1 Pieśń, 241 s.
T.2 Młodość, 233 s.
Wyd. 17: 1987
6. **Rozmowy z milczeniem.** [Opowiadania]. - Warszawa: Gebethner i Wolf. 1936. - 169 s.
Wyd. 2: 1957
7. **Górnoślązaczka.** [Opowiadania]. - Warszawa: Rój, 1937. - 58 s.
Wyd. 2: 1938

8. **Rajska jabłoń.** T.1 - 2. - Warszawa: Rój, 1937. - 266 + 329 s.
Wyd. 15: 1973
9. **Dwoje ludzi.** [Opowiadania]. - Warszawa: Rój, 1938. - 275 s.
Wyd.2: 1948
10. **Słupy ogniste.** T. 1-2. - Warszawa: J.Mortkowicz, 1938. - 431 + 475 s.
Wyd. 2: 1957
11. **Krata.** - Warszawa: Czytelnik, 1945. - 207 s.
Wyd. 8: 1974
12. **Stolica.** - Warszawa: Warszawskie Towarzystwo Wydawnicze, 1946.
- 300 s.
Wyd.4: 1964
13. **Dom na skarpie.** - Warszawa: Czytelnik, 1947. - 159 s.
Wyd. 2: 1949
14. **Miłość Gertrudy.** [Opowiadania]. - Warszawa: Czytelnik, 1956. - 169 s.
15. **Opowiadania.** - Warszawa: Czytelnik, 1956. - 289 s.
Wyd.2: 1958
16. **Z serca do serca:** utwory z lat 1916 - 1938 drukowane w czasopismach /
wybór, oprac. i przypisy W.Nadzinowa; wstęp R.Matuszewski. - Warszawa:
Czytelnik, 1971. - 358 s.
Rec.: Jacochowska M, *Tygodnik Kulturalny* 1971 nr 32 s. 4; Knysz-Rudzka D.,
Miesięcznik Literacki 1971 nr 10 s. 128 - 129; Krajewska E., *Nowe Książki*
1971 nr 15 s. 1001; Szymańska A., *Twórczość* 1971 nr 11 s. 102 - 104
17. **Szybko zapomniane:** utwory z lat 1945 - 1963 drukowane w czasopis-

mach/wybór, oprac. i przyp. W.Nadzinowa; wstęp R.Matuszewski. - Warszawa:
Czytelnik, 1974. - 241 s.
Rec.: Baranowska A., *Nowe Książki* 1974 nr 16 s. 36 - 37; Olszówka D.,
Miesięcznik Literacki 1975 nr 3 s. 131 - 132

18. **Dziela zebrane.** - Warszawa: Czytelnik

T.1. *Dziewczęta z Nowolipek.* 1976. - 295 s.

T.2. *Rajska jabłoń.* 1977. - 454 s.

T.3. *Ziemia Elżbiety.* 1977. - 273 s.

T.4. *Powszedni dzień.* 1978. - 230 s.

Adaptacje filmowe

Dziewczęta z Nowolipek

sc. wg J.Lejtes i S.Urbanowicz

reż. J.Lejtes

prod. Parafilm 1937

Dziewczęta z Nowolipek

Rajska jabłoń

sc. Barbara Sass

reż. Barbara Sass

prod. ZF "Kadr", 1986

Sass B.: *Proza Poli Gojawiczyńskiej znów na ekranie.* Rozm.przepr., U.Bielous.

Trybuna Ludu 1984 nr 192 s. 5; Mruklik B., *Kino* 1986 nr 6 s. 8

Ważniejsze publikacje o życiu i twórczości Poli Gojawiczyńskiej

W książkach:

1. Bartelski L.M.: *Polscy pisarze współcześni: 1939-1991: leksykon.* - Warszawa, 1994. - S.112: Pola Gojawiczyńska

2. Bartelski L.M.: Człowiek piszący // W: W kręgu bliskich. - Kraków, 1967
3. Białek J.Z.: Epika dnia powszedniego // W: Prozaicy dwudziestolecia międzywojennego: sylwetki / red. B.Faron. - Warszawa, 1972. - S. 151 - 180
4. Detko J.: W dwudziestoleciu // W: Warszawa naturalistów. - Warszawa, 1980
5. Hierowski Z.: Powieściopisarki: Zofia Kossak-Szczucka - Pola Gojawiczyńska - Halina Krahełska // W: 25 lat literatury na Śląsku: 1920 - 1945. - Katowice, 1947. - S. 107 - 122
6. Hierowski Z.: Powieść współczesna: Pola Gojawiczyńska i Halina Krahełska // W: Życie literackie na Śląsku w latach 1922 - 1939. - Katowice, 1969. - S. 258 - 279
7. Hierowski Z.: Powszedni dzień Śląska // W: Szkice krytyczne. - Katowice, 1975. - S. 149 - 183
8. Knysz-Rudzka D.: Pola Gojawiczyńska. - Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1976. - 217 s.; portr.
9. Knysz-Rudzka S.: W cieniu naturalizmu Zoli, czyli o twórczości Poli Gojawiczyńskiej // W: Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu / red. E.Jankowski; J.Kulczycka-Saloni. - Wrocław, 1984 seria 3. S. 287 - 306
10. Kubacki K.: Lata terminowania. - Kraków: Wydawnictwo Literackie 1968. - 487 s.
11. Kuncewicz P.: Leksykon polskich pisarzy współczesnych. T.1. - Warszawa: 1971. S. 266 - 268: Pola Gojawiczyńska
12. Mach W.: Ślad Syzyfa // W: Szkice literackie. T.1. - Warszawa, 1971

13. Pryszczewska-Kozołub A.: *Pisarstwo Poli Gojawiczyńskiej*. - Warszawa: Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1980. - 200 s.; il.
14. Wende J.K.: *Artyzm Poli Gojawiczyńskiej* // W: *Literatura, historia, polityka*. - Warszawa 1982
15. *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury: słownik biobibliograficzny*. T.3. / red. J.Czachowska; A Szałagan. - Warszawa, 1994. S. 69 - 71: Pola Gojawiczyńska
16. Wyka K.: *Stara szuflada*. - Kraków: Wydawnictwo Literackie 1967. - 268 s.
17. Zieliński M.: *Przeciw kobiecie* // W: *Kilka niewzruszonych przekonań*. - Kraków, 1987

Na łamach czasopism

1. Bartelski L.M.: *Pola z Nowolipek*. *Prawo i Życie* 1993 nr 17 s. 12
2. Czarnecka E.: *Pola Gojawiczyńska człowiek i świat*. *Literatura* 1977 nr 36 s. 13
3. Hierowski Z.: *Temat śląski w twórczości Poli Gojawiczyńskiej (fragm.)* *Zaranie Śląskie* 1968 z. 2 s. 187 - 201
4. Kuncewicz P.: *Agonia i nadzieja (literatura polska 1918 - 1980): wszystko na Nowolipkach*. *Przegląd Tygodniowy* 1984 nr 17 s. 13, il.
5. Lichański J.Z.: *Poli Gojawiczyńskiej szkic do portretu*. *Literatura* 1973 nr 13 s. 7, il.
6. Mackiewicz S.: *Rodowód zmarłej pisarki*. *Kierunki* 1963 nr 14 s. 4

7. Nawrocki W.: O Poli Gojawicyńskiej. *Poglądy* 1978 nr 5 s. 8
8. Pryszczewska-Kozołub A.: Bohaterowie "Słupów ognistych" Poli Gojawicyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1976 s. 14 s. 157 - 173
9. Pryszczewska-Kozołub A.: Elementy naturalistyczne w prozie Poli Gojawicyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1984 z. 23 s. 77 - 88
10. Pryszczewska-Kozołub A.: O "Górnoślazacze" Poli Gojawicyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Historia Literatury* 1974 z. 12 s. 141 - 157
11. Pryszczewska-Kozołub A.: O śląskich opowiadaniach Poli Gojawicyńskiej z tomu "Powszedni dzień". *Zeszyty Naukowe WSP Opole Historia Literatury* 1973 z. 11 s. 83 - 96
12. Pryszczewska-Kozołub A.: Pieśń na minach, czyli "Stolica" Poli Gojawicyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1980 z. 17 s. 133 - 147
13. Pryszczewska-Kozołub A.: Pisarka śląska i Warszawy. (10-lecie śmierci Poli Gojawicyńskiej). *Opole* 1973 nr 5 s. 21, 26
14. Pryszczewska-Kozołub A.: Poli Gojawicyńskiej powieść o Pawiaku ["Krata"]. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1978 z. 16 s. 131 - 146
15. Pryszczewska Kozołub A.: Rodowód literacki Poli Gojawicyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1980 z. 18 s. 153 - 163
16. Pryszczewska-Kozołub A.: Śląska powieść Poli Gojawicyńskiej "Ziemia Elżbiety". *Zeszyty Naukowe WSP Opole Historia Literatury* 1972 z. 10 s. 117 - 131

17. Pryszczewska-Kozołub A.: Techniki narracyjne "Powszedniego dnia" Poli Gojawiczyńskiej. *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1993 z. 33 s. 63 - 71
18. Pryszczewska-Kozołub A.: Zapomniana powieść Poli Gojawiczyńskiej "Słupy ogniste". *Zeszyty Naukowe WSP Opole Filologia Polska* 1975 z. 13 s. 145 - 154

Antonina Solka

Wyższa Szkoła Inżynierska
w Opolu

KOMPUTERYZACJA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ W OPOLU

Historia

1990 r. - Uzyskanie za pośrednictwem Instytutu INTE pakietu Mikro CDS/ISIS. Szkolenie pierwszych pracowników na kursach obsługi komputerów. Zakup pierwszych minikomputerów.

1991 r. - W styczniu Biblioteka Główna zawarła umowę z Biblioteką Politechniki Warszawskiej na "Adaptacje i zainstalowanie baz danych realizowanych w pakiecie Mikro CDS/ISIS". Po zainstalowaniu pakietu i przeszkoleniu pracowników w marcu zaczęto tworzenie następujących baz danych:

KATALO - książki jedno i kilku egzemplarzowe.

SKRYPT - książki wieloegzemplarzowe, podręczniki dla studentów.

ZAGRAN - książki zagraniczne.

1992 r. - W styczniu zawarto umowę z Biblioteką Politechniki Wrocławskiej na wdrożenie oprogramowania rejestracji wypożyczeń APIN/UDOS wersja 2. System rejestracji wypożyczeń zakłada zaopatrzenie książek w naklejki z kodem paskowym zawierającym nie powtarzający się numer identyfikacyjny danego egzemplarza książki powiązany z jej numerem inwentarzowym. Czytelnicy Biblioteki zakupują karty biblioteczne, także zaopatrzone w kod paskowy. Wypożyczenie książki polega na czytaniu kodu paskowego książki z kodem paskowym zawartym na karcie bibliotecznej czytelnika.

Do pracy wielostanowiskowej zbudowano sieć lokalną Novell Netware 3.11. Za język oprogramowania przyjęto język Clipper 5 oraz języki C i Assembler

W roku 1992 wprowadzono do baz KATALOG, SKRYPT i ZAGRAN nabytki Biblioteki od 1989 roku, które jednorazowo przeniesiono do bazy UDOS. W czasie wykorzystywania APIN/UDOS w. 2 nabytki opracowywane zgodnie z pakietem CDS/ISIS poprzez międzybazę były przerzucane do UDOS-a. APIN/UDOS w.3 uniemożliwiła takie postępowanie.

21.09.1992 roku rozpoczęto wypożyczanie książek w systemie APIN/UDOS.

Wykorzystując zainstalowany program edytorski TAG przygotowano w Oddziale Informacji Naukowej "Bibliografię publikacji pracowników Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu. T4: 1986 - 1990".

Kontynuowano współpracę z Biblioteką Politechniki Warszawskiej przygotowując informacje o posiadanych materiałach konferencyjnych do ogólnokrajowej bazy SYMPO.

1993 r. - W marcu rozpoczęto prace na tworzeniem bazy BIBLIO zawierającej dorobek naukowy pracowników Uczelni. Wprowadzane są informacje o ukazujących się aktualnie publikacjach, a także sukcesywnie wraca się do opisów z lat ubiegłych; zamierzeniem jest stworzenie bazy obejmującej cały dorobek naukowy pracowników od początku istnienia Uczelni. Baza BIBLIO tworzona jest z wykorzystaniem pakietu Mikro CDS/ISIS.

Wykorzystując pakiet Mikro ISIS od 1.09.1993 r. tworzona jest w postaci bazy komputerowej Kartoteka zagadnieniowa, obejmująca tematy: Komputeryzacja, Motoryzacja, Organizacja i zarządzanie, Niekonwencjonalne źródła energii, Ochrona środowiska, Bibliotekarstwo.

1994 r - Rozbudowa sieci lokalnej do możliwości zainstalowania 20 końcówek minikomputerów.

Zainstalowanie w Czytelni Biblioteki Głównej końcówki umożliwiającej studentom poszukiwanie książek ze zbiorów własnych w bazie UDOS.

1995 r - Zainstalowanie w sali katalogowej końcówki umożliwiającej studen-

tom poszukiwanie książek ze zbiorów własnych w bazie UDOS.
Zainstalowanie na dwóch stanowiskach programu edytorskiego
Word 6.0.

W grudniu zakupiono CD-ROM zawierający opracowany przez
Bibliotekę Narodową Przewodnik Bibliograficzny.

1996 r. - Pierwsze przeszukiwania CD-ROM zawierającego Przewodnik
Bibliograficzny z lat 1986 - listopad 1994.

Stan aktualny

Sprzęt:

2 minikomputery o pamięci RAM 1 Mb

3 minikomputery o pamięci RAM 2 Mb

5 minikomputerów o pamięci RAM 4 Mb

1 minikomputer o pamięci RAM 8 Mb

1 drukarka Star Laser Printe 4

1 drukarka igłowa EPSON FX-1050

1 drukarka igłowa EPSON FX-850

1 drukarka igłowa STAR LC-20

1 drukarka atramentowa STARJet SJ-48

Okablowanie przygotowane na pracę w sieci NOVELL 20-tu minikom-
puterów.

Bazy przygotowywane w Bibliotece Głównej:

Zbiory Biblioteki od 1986 roku:

KATALO - 9458 rekordów

SKRYPT - 3239 rekordów

ZAGRAN - 1781 rekordów

UDOS - 45 100 rekordów

Inne bazy przygotowywane w Bibliotece:

BIBLIO - 3161 rekordów (opisy publikacji pracowników z lat 1985 - 1995.

Kartoteka zagadnieniowa:

- Komputeryzacja - 1143 rekordy
- Motoryzacja - 574 rekordy
- Organizacja i zarządzanie - 2099 rekordów
- Niekonwencjonalne źródła energii - 50 rekordów
- Ochrona środowiska - 451 rekordów
- Bibliotekarstwo - 1267 rekordów

Bazy obce

SYMPO - 17636 rekordów

Przewodnik Bibliograficzny na CD-ROM - 97826 rekordów

Przyszłość

- zainstalowanie modułu "UDOS w 4.0" zintegrowanego z Systemem Bibliotecznym APIN,
- szkolenie pracowników do pracy w sieci NOVELL i UNIX,
- wejście do INTERNETU z bazą zbiorów własnych Biblioteki Głównej (KATALO, SKRYPT i ZAGRAN) oraz bazą BIBLIO (publikacje pracowników),
- zakup nowych końcówek umożliwiających czytelnikom wyszukiwanie online książek z katalogu komputerowego zbiorów własnych Biblioteki - zamierzamy przygotować 10 stanowisk wyszukiwawczych w sali katedrowej,
- zakup modułów programu gromadzenia druków zwartych oraz gromadzenia i akcesji czasopism,
- zmiana struktury organizacyjnej Biblioteki Głównej wynikająca z komputeryzacji.

SONDAŻ

"DZIECI Z KLUCZEM NA SZYI W BIBLIOTECE"

W 1995 roku Dział Instrukcyjno-Metodyczny rozesał do bibliotek publicznych województwa opolskiego ankietę dotyczącą dzieci pozostających bez opieki dorosłych, a szukających schronienia w bibliotekach. Celem sondażu było zbadanie skali zjawiska oraz sporządzenie propozycji do pracy z tymi dziećmi. W obecnych czasach, gdy zmniejsza się liczba świetlic. przedszkoli, wiele osób dorosłych w celu podreperowania budżetów domowych podejmuje dodatkową pracę, pozostawiając dzieci bez opieki. Również zmiany w rozkładach jazdy pociągów i autobusów powodują, że nie zawsze po skonczonych lekcjach dojeżdżające dzieci mogą na czas wrócić do miejsca zamieszkania. Wydawało nam się, że w ostatnich latach problem "dzieci z kluczem na szyi" narasta.

Kwestionariusz ankiety rozesałiśmy do 65 bibliotek publicznych stopnia podstawowego: 3 miejskich, 26 migbp, 36 gbp. Odpowiedzi udzieliło 39 (60%) bibliotek: 1 miejska, 14 (53,8%) migbp i 23 (63,8%) gbp.

Ankieta zawierała zestaw 15 pytań i wybór kilku gotowych odpowiedzi do każdego z nich. Przy odpowiedziach uwzględniono miejsce na ewentualne własne wypowiedzi respondentów.

Z nadesłanych ankiet wynika, iż problem "dzieci z kluczem na szyi" występuje w placówkach bibliotecznych naszego województwa w stopniu mniejszym niż mogliśmy oczekiwać. 21 bibliotek (53,8%) podaje, że w bibliotece stopnia podstawowego "dzieci z kluczem na szyi" raczej nie przebywają, 11 bibliotek (28,2%) określa, że tylko sporadycznie, natomiast w 5 (12,8%) jedynie bibliotekach - często. Podobnie przedstawia się sytuacja w placówkach filialnych: 22 biblioteki (56,4) raczej nie obserwują tego zjawiska, 11 (28,2%) -

sprowadycznie, a jedynie 4 (10,2 %) podają, że dzieci te przebywają często w bibliotece.

Większość bibliotek próbowała jednak odpowiedzieć na pytania o przyczyny skłaniające dzieci do szukania schronienia w bibliotece. Najczęściej wskazywano na pracę zawodową obojga rodziców wiążącą się z ich nieobecnością i brakiem opieki nad dziećmi - 22 biblioteki (56,4 %). Zastanawiający wydaje się fakt, iż procentowo więcej bibliotek gminnych (43,5 - gbp, 21,4 - migbp) wymienia ten powód chociaż wydaje się, że na wsiach, gdzie są wielopokoleniowe rodziny i często rodzice pracują w gospodarstwach zjawisko to powinno występować rzadziej. Biblioteki podkreślają także fakt, że obecnie ani szkoły ani inne instytucje ku temu powołane nie organizują zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży - 9 bibliotek (23,0%). Wśród innych przyczyn wymienionych przez biblioteki znalazły się takie jak: oczekiwanie dojeżdżających dzieci na autobus - 5 bibliotek (12,8%), złe warunki atmosferyczne - 3 biblioteki (7,6%), a także chęć przebywania z rówieśnikami - 3 biblioteki (7,6%). Sporadycznie pojawiły się wypowiedzi o potrzebie kontaktu z książką.

Ankietowani stwierdzają, że w okresie prowadzenia obserwacji (maj 1995 r.) w bibliotekach stopnia podstawowego przebywało od kilku do kilkunastu "dzieci z kluczem na szyi", a tylko dwie biblioteki podają, że było ich ponad 100. Natomiast w bibliotekach filialnych było ich więcej: od kilku (3) do ok. 300 najczęściej. Sytuacja ta w pozostałych miesiącach roku jest zdaniem 12 bibliotek (30,7%) taka sama, 2 biblioteki (5,0%) odpowiadają, że dzieci w pozostałych miesiącach jest mniej, natomiast 15 (38,4%) - więcej.

Na pytanie o to, czy zdaniem ankietowanych pora roku ma wpływ na pojawienie się w bibliotece "dzieci z kluczem na szyi" większość, bo 25 bibliotek (64,0%) odpowiada twierdząco, wskazując, iż w okresie jesienno-zimowym jest tych dzieci znacznie więcej - 17 bibliotek (43,5%).

Zdaniem respondentów "dzieci z kluczem na szyi" najczęściej przebywają w bibliotece po południu - 20 bibliotek (51,3%), rzadziej do południa - tylko 4 biblioteki (10,2%), spędzając tam z reguły ok. 2 godzin - 15 bibliotek (38,5%)

lub poniżej godziny - 9 bibliotek (23,0%). "Dzieci z kluczem na szyi" są według ankietowanych najczęściej w wieku od 7 do 12 lat - 24 biblioteki (61,5%), sporadycznie zanotowano wypowiedzi, iż są to dzieci młodsze - w wieku przedszkolnym lub starsze.

Przebywając w bibliotece dzieci najczęściej odrabiają lekcje - 20 bibliotek (51,3%), rzadziej przygotowują się do sprawdzianu - 10 bibliotek (25,6%), czytają czasopisma, grają w gry planszowe itp. Do tych celów najczęściej wykorzystują księgozbiór biblioteki - 17 bibliotek (43,6%), korzystają z pomocy bibliotekarki - 21 bibliotek (53,8%), a rzadziej z pomocy kolegów lub koleżanek - 4 biblioteki (10,2%).

Na pytanie o inne proponowane "dzieciom z kluczem na szyi" formy pracy aż 16 bibliotek (41,0%) odpowiedziało przecząco (lub nie udzieliło w ogóle odpowiedzi). Natomiast najczęściej biblioteki wskazywały, iż angażują tę grupę dzieci do pomocniczych prac bibliotecznych (np. porządkowanie książek, sporządzenie katalożków) - 11 bibliotek (28,2%), organizują dla nich konkursy, zabawy świetlicowe - 16 bibliotek (41,0%), czytanie i oglądanie bajek - 6 bibliotek (15,4%), dyskusje o książkach, zajęcia plastyczne, rozwiązywanie krzyżówek, rebusów.

Żadna z bibliotek nie precyzuje, która z form działalności kulturalnej proponowanej "dzieciom z kluczem na szyi" sprawia jej najwięcej trudności, natomiast większość wskazuje na przyczyny niemożności bądź trudności w podejmowaniu określonych działań na rzecz tej grupy dzieci. Wśród najczęściej wymienianych powodów są złe warunki lokalowe - 5 bibliotek (12,8%), brak środków finansowych, np. na zakup pomocy dydaktycznych, gier, sprzętu - 5 bibliotek (12,8%) oraz niewystarczająca obsada etatowa w bibliotece - 3 (7,7%).

Mimo tych trudności niektóre biblioteki zamierzają na rzecz "dzieci z kluczem na szyi" podejmować nowe formy działalności, m.in. zorganizować korepetycje z poszczególnych przedmiotów prowadzone przez nauczyciela, urządzić dla dzieci salę gier i zabaw, organizować kółka zainteresowań oraz różnorodne kursy.

Z przeprowadzonego sondażu wynika, że problem "dzieci z kluczem na szyi" nie występuje w naszym województwie na dużą skalę. Proponowane przez biblioteki tej grupie dzieci formy działalności kulturalno-oświatowej większość placówek bibliotecznych ocenia jako wystarczające, a zakrojone na szerszą skalę prace uzależnione są od możliwości finansowych poszczególnych instytucji. Tym niemniej przeprowadzona ankieta stanie się przyczynkiem dla Działu Instrukcyjno-Metodycznego do opracowania zestawu propozycji do pracy z "dziećmi z kluczem na szyi".

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

(wybór książek zakupionych przez WBP w Opolu do księgozbioru
śląskiego)

**Porządkowanie marzeń:
wiersze członków Klubu
Ludzi Piszących / wybór
i redakcja Andrzej Sado-
wski. - Prudnik: Prudnicki
Ośrodek Kultury, 1995. -
46,[2] s.; portr.**

Klub Ludzi Piszących istnieje w Prudniku od 1977 roku. Początkowo na łamach czasopisma "Głos Włókniarza", potem wydając indywidualne tomiki poetyckie i antologie prezentują swój dorobek literacki twórcy zrzeszeni w Klubie. Tomik "Porządkowanie marzeń" zawiera 35 wierszy ośmiu autorów. Są to: Maria Białkowska, Daniela Długosz-Penca, Edmund Działoszyński, Zofia Kulig, Piotr Myszyński, Wojciech Ossoliński, Genowefa Pietrzak, Bogusława Wolan-Aleszczuk.

**Rudziński Władysław: Ko-
ligacje śląskie na tle his-
torii rodziny Rudzińskich =
Schlesische Verwandt-
schaften in der Geschichte
des von Rudziński - Ge-
schlechts. - Warszawa:
Wydaw. Dig, 1995. - 213,[11] s.;
il.**

Efektem podróży autora po Śląsku polskim i czeskim, zwiedzania wielu pałaców, dworów, kościołów, penetrowania zbiorów archiwów i bibliotek oraz kontaktów z osobami prywatnymi stało się niniejsze opracowanie dziejów rodziny Rudzińskich na Śląsku w XVIII i XIX wieku. Ponadto autor przedstawił historie znanych rodzin, związanych ze Śląskiem Opolskim: Redernów i Collonów. Publikacja ilustrowana jest zdjęciami wielu obiektów architektonicznych z Opolszczyzny, zwłaszcza ze Strzelec Opolskich.

Siembieda Maciej: Pośmiertny zjazd absolwentów. - Opole: Studio "conTEXT", [1996], 168 s.

Jest to drugi zbiór reportaży (po "Gwiazdozbiórze odmieńców") autorstwa Macieja Siembiedy, dziennikarza, dwukrotnie uhonorowanego krajowym laurem dziennikarskim "polskim Pulitzerem". Większość z reportaży dotyczy Opolszczyzny. Bohaterami są postaci: Czesław Kachel, Edward Janoszek, miejscowości i wydarzenia: Dobrzeń Wielki, wieś Barut, Izbicko i in.

Simonides Dorota: Najpiękniejsze zwyczaje i obrzędy górnośląskie. - Katowice: Woj. Bibl.Publiczna, 1995. - 39 s.

Co różni zwyczaje i obrzędy śląskie od innych ogólnopolskich? "... przede wszystkim występowanie pewnych regionalnych form reliktowych, takich jak np.: topienie marzanny, babski comber, żurowa środa" lub cieszących się większą popularnością niż w innych regionach Polski: wodzenie niedźwiedzia, barbórka. Autorka omawia obrzędy i zwyczaje cyklu jesiennego i zimowego, wiosennego oraz letniego.

Środowisko, ekologia, świadomość społeczna: (studia konceptualne i empiryczne / pod. red. Krzysztofa Frysztackiego, Teresy Söldry-Gwiżdż. - Opole: Państw. Inst. Nauk. Inst. Śląski, 1995. - 130, [2]s.

Badania nad społecznymi aspektami spraw ekologicznych prowadzone są przez pracowników PIN-Institutu Śląskiego w Opolu. Prace dotyczą w większości Śląska Opolskiego. Jeden z rozdziałów, autorstwa Kazimierza Szczygielskiego, omawia sytuację ekologiczną regionu opolskiego: przyrodnicze cechy regionu, zagrożenia środowiska i ochronę przyrody.

Tukiendorf Andrzej, Makowiecki Józef, Drosik Kazimierz: Atlas umieralności na nowotwory złośliwe w województwie opolskim w latach 1985 - 1991 = Atlas of Mortality from Cancer in Opole Province in the Years 1985-1991. Opole: Uniw.Opol.; Przeds.Związkowe "Solpress", 1996. - 127 s.; il.; tabl.

Wątróbka Karol: Dobredębie: historia parafii Dębiedo 1873 r. / słowo wstępne Joanna Roztropowicz; dalsze dzieje dębskiej parafii Erwin Mateja. - Wyd. 3. - Opole: Wydaw.św.Krzyża, 1995. - 128s, 24 s. tabl.kolor.

Wyczółkowska Irena: Gwar utajony. [Poezje]. - Wrocław: Wydaw."OKIS", 1996. - 53,[1] s.

59 tabel i rysunków ilustruje rozkład umieralności na nowotwory złośliwe w woj.opolskim. Celem publikacji jest rozpoznanie przestrzennego nasilenia chorób nowotworowych w naszym województwie, które w konsekwencji wyjaśnimy czym jest uwarunkowana duża umieralność w niektórych rejonach Opolszczyzny oraz jak usprawnić wykrywalność i leczenie nowotworów na obszarach szczególnie zagrożonych tą chorobą.

Historia Dębia w gm. Chrząstowice została wydana przez autora w 1869 r. Książeczka cieszyła się wielkim powodzeniem i była wkrótce wznowiona. Ks.Karol Wątróbka przez 23 lata był proboszczem w Dębciu. Zarówno ze względu na wiele faktów historycznych jak i niewątpliwy talent literacki autora monografia Dębia jest dziś godna polecenia czytelnikom interesującym się niepowtarzalną atmosferą wsi górnośląskiej.

Opolanka - Irena Wyczółkowska jest autorką kilku tomików poetyckich: "Skóra węża", "Gdzie piołun rośnie", "Ptaszysko", "Balkon bez poręczy". Za twórczość poetycką została wyróżniona w 1992 r. Wojewódzką Nagrodę Artystyczną, a w 1993 r. Nagrodę Artystyczną im.M.Jodłowskiego. Należy do Wrocławskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

KALENDARZ ROCZNIC I OBCHODÓW

Przedstawiamy wybór rocznic, akcji i obchodów
na II kwartał 1996 roku

**Rok 1996 ogłoszony przez UNESCO
ROKIEM JÓZEFA CZAPSKIEGO**

KWIECIEŃ

/100/ 1 IV 1896
Ur. Pola Gojawiczyńska,
powieściopisarka, nowelistka;
zm. 29 III 1963 r.

2 IV

**Międzynarodowy Dzień
Książki dla Dzieci**

/60/ 3 IV 1936
Ur. Stanisław Chaciński,
poeta, dziennikarz opolski;
zm. 12 X 1990

/100/ 3 IV
Ur. Józef Czapski, wybitny
malarz i eseista. Po 1945 r. pozostał na emigracji, związany z miesięcznikiem "Kultura". Swoje prace malarskie wystawiał w zachodniej Europie i obu Amerykach;
zm. 12 I 1993

/5/ 3 IV 1991

Zm. Graham Greene, pisarz angielski; ur. 2 X 1904

/5/ 4 IV 1991

Zm. Max Frisch, pisarz szwajcarski; ur. 6 IV 1901

6-12 IV

Tydzien Sumienia poświęcony pamięci Polaków pomordowanych i deportowanych na Wschód.

/95/ 6 IV 1901

Ur. Marian Hemar, właśc. M. Heschel, poeta, komediopisarz, satyryk; zm. 11 II 1972

7 IV

Światowy Dzień Zdrowia

12 IV

**Międzynarodowy Dzień
Lotnictwa i Kosmonautyki**

13 IV
Światowy Dzień Ofiar Katynia

/90/ 13 IV 1906

Ur. **Samuel Beckett**, francusko-irlandzki dramaturg, laureat Nagrody Nobla w 1969 r.;
zm. 22 XII 1989

/10/ 14 IV 1986

Zm. **Simone de Beauvoir**,
pisarka francuska; ur. 9 I 1908

15 IV

**Międzynarodowy Dzień
Kombatanta**

/5/ 15 IV 1991

Zm. **Władysław Bieńkowski**,
pisarz, polityk; ur. 17 III 1906

50/ 17 IV 1946

Rocznica wydania "**Dekretu
o bibliotekach i opiece nad
zbiorami bibliotecznymi**"

18 IV

**Światowy Dzień Ochrony
Zabytków**

80/ 22 IV 1916

Ur. **Yehudi Menuhin**, skrzypek
amerykański

22 IV

Światowy Dzień Ziemi

/380/ 23 IV 1616

Zm. **William Szekspir**, dra-
maturg angielski; ur. 23 IV 1564

/380/ 23 IV 1616

Zm. **Miguel de Cervantes
Saavedra**, pisarz hiszpański,
ur. X 1547

29 IV

Dzień Pamięci Żydów

29 IV

**Międzynarodowy Dzień
Tańca**

MAJ

1 V

Święto Pracy

/150/ 2 V 1846

Ur. **Zygmunt Noskowski**,
kompozytor i pedagog;
zm. 23 VII 1909

/170/

2 V 1826

Zm. **Antoni Malczewski**,
poeta; ur. 3 VI 1793

/75/ 2-3 V 1921

Wybuch III Powstania Śląskiego

/205/ 3 V 1791

Rocznica Konstytucji 3 Maja

/5/ 3 V 1991

Zm. **Jerzy Kosiński**, pisarz;
ur. 14 VI 1933

4 V

Dzień Strażaka

/150/ 5 V 1846

Ur. **Henryk Sienkiewicz**,
powieściopisarz i nowelista.
Uchonorowany Nagrodą Nobla za
"wybitne osiągnięcia w dziedzinie
eposu" w 1905 r.; zm. 15 XI 1916

/30/ 7 V 1966

Zm. **Stanisław Jerzy Lec**,
poeta, satyryk; ur. 16 VIII 1906

8 V

Dzień Zwycięstwa

8 V

**Międzynarodowy Dzień
Czerwonego Krzyża**

/25/ 11 V 1971

Zm. **Rafał Wojaczek**, poeta;
ur. 6 XII 1945

12 V

**Międzynarodowy Dzień
Pielęgniarki**

/80/ 13 V 1916

Zm. **Szołem Alejchem**, właśc.
Szołem Rabinowicz, pisarz
żydowski; ur. 2 III 1859

18 V

**Światowy Dzień
Muzealnictwa**

/20/ 19 V 1976

Zm. **Julian Krzyżanowski**,
krytyk literacki, badacz literatury
staropolskiej; ur. 4 VII 1892

/25/ 19 V 1971

Zm. **Czesław Janczarski**,
poeta, autor książek dla dzieci;
ur. 2 IX 1911

/90/ 23 V 1906

Zm. **Henryk Ibsen**, norweski
dramaturg; ur. 20 III 1828

/70/ 25 V 1926

Ur. **Miles Davis**, amerykański
muzyk jazzowy, trębacz;
zm. 28 IX.1991

/70/ 25 V 1926

Ur. **Jan Józef Lipski**, eseista.
krytyk literacki, polityk;
zm. 10 IX 1991

26 V **Dzień Matki**

26 V **Święto Ludowe**

/15/ 28 V 1981

Zm. **Kardynał Stefan Wyszyński**,
prymas Polski; ur. 8 VIII 1901

CZERWIEC

1 VI

**Międzynarodowy
Dzień Dziecka**

5 VI

**Światowy Dzień
Ochrony Środowiska**

/50/ 6 VI 1946

Zm. **Gerhard Hauptmann**,
dramaturg, prozaik i poeta
niemiecki, laureat Nagrody Nobla
w 1912 r.; ur. 15 XI 1862

/40/ 8 VI 1856

Zm. **Jan Lechoń**, poeta,
współtwórca grupy poetyckiej
"Skamander"; ur. 13 VI 1899

/5/ 8 VI 1991

Zm. **Wilhelm Szewczyk**,
publicysta, niemcoznawca, polityk;
ur. 5 I 1916

76/ 10 VI 1926

Zm. **Antonio Gaudi**, wybitny

architekt hiszpański;
ur. 25 VI 1852

12 VI

**Międzynarodowy
Dzień bez Samochodu**

/10/ 14 VI 1986

Zm. **Jorge Luis Borges**,
argentyński pisarz;
ur. 24 VIII 1899

/70/ 22 VI 1926

Ur. **Tadeusz Konwicki**, pisarz,
scenarzysta

23 VI **Dzień Ojca**

/10/ 23 VI 1986

Zm. **Jerzy Putrament**, literat
i działacz polityczny;
ur. 14 XI 1910

27 VI

**Międzynarodowy Dzień
Zapobiegania Narkomanii**

/55/ 29 VI 1941

Zm. **Ignacy Paderewski**,
pianista, polityk; ur. 6 XI 1860

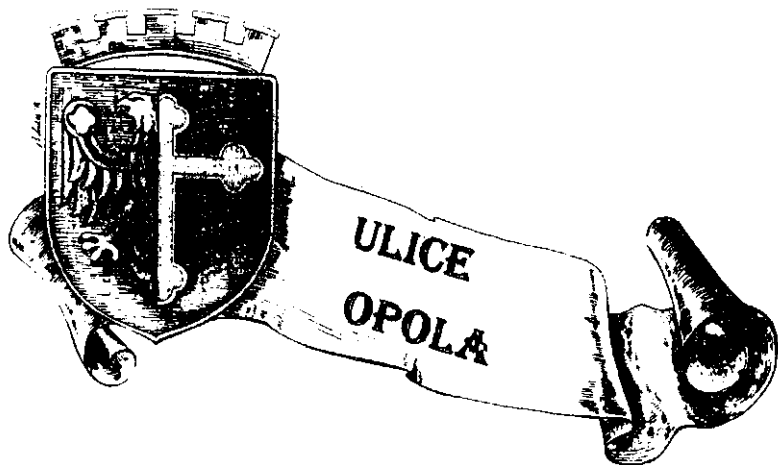
/85/ 30 VI 1911

Ur. **Czesław Miłosz**, poeta,
laureat literackiej Nagrody Nobla
w 1980 r.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
oferuje swoje nowe wydawnictwa:

"Ulice Opola"

Monografia ulic Opola ukazuje przemiany w nazewnictwie i wyglądzie ulic miasta. Fotografie archiwalne pochodzą ze zbiorów WBP w Opolu, Muzeum Śląska Opolskiego i prywatnych - Bogusława Szybkowskiego, autorami zdjęć współczesnych są: Fryderyk Kremser i Ryszard Emmerling.

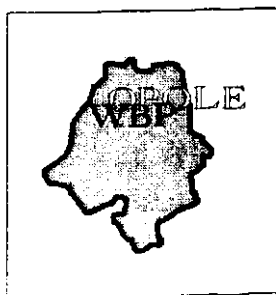
**"Dziś i jutro działalności informacyjnej
w bibliotekach publicznych.**

**Materiały z seminarium zorganizowanego
w dniach 18 - 19 października 1995 r. w Kamieniu Śląskim"**

Publikacja jest pokłosiem międzywojewódzkiego seminarium pod tym samym tytułem zorganizowanego przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Opolu.

**DZIŚ I JUTRO DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ
W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH**

MATERIAŁY Z SEMINARIUM
OPOLE - KAMIEN ŚLĄSKI
18 - 19.10.1995 R.

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. E. SMOLKI
OPOLE

Zamówienia prosimy kierować pod adresem:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu. Dział Informacyjno Bibliograficzny

45 - 081 Opole, ul. Piastowska 18-19 tel. 53-64-74

